

Prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud. E. Cojocari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Traciuc, M. Anton, Iu. Cotruță)

DECIZIE

22 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecătorii:

Tatiana Vieru
Valentina Clevadi
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Sojanscaia Tatiana împotriva deciziei din 26 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Consiliului mun. Chișinău, Valah Serghei, intervenient accesoriu Combinatul Servicii Funerare privind anularea procesului-verbal de recepție finală, și cererea de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Valentinei Valah, Valah Serghei și Danilov Lilia privind anularea contractului de donație a garajului,

c o n s t a t ă :

La data de 27 mai 2011 Sojanscaia Tatiana s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău, Valah Serghei și Danilov Lilia, intervenient accesoriu Combinatul Servicii Funerare cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că locuiește în apartamentul nr. 6 din str. Milano, 1, mun. Chișinău.

În baza procesului-verbal de recepție finală nr. 627 din 01.06.2009 au fost autorizate construcțiile lit. lit. B6, B1, G din strada Milano, 1, apartamentul 4 A, mun. Chișinău ce aparțin pârâtului Valah Serghei și locuiește în imobilul dat.

Considera reclamanta că, construcțiile nominalizate sunt ilegale, deoarece au fost efectuate fără acordul vecinilor.

Solicită anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 627 din 01.06.2009 a construcțiilor lit. lit. B6, B1, G din strada Milano 1, apartamentul nr. 4A, mun. Chișinău.

La data de 08 iulie 2013 Sojanscaia Tatiana s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Valah Valentina, Valah Serghei și Danilov Lilia, prin care a solicitat recunoașterea ca fiind nul contractul de donație din 15.10.2009 a garajului situat în mun. Chișinău, str. Milano, 1, încheiat între Valah Serghei, Valah Valentina și Danilov Lilia cu numărul cadastral 010050722703.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în luna mai 2011 a aflat despre faptul că construcția donată în baza contractului contestat a fost recepționată în baza unui proces-verbal de recepție finală fals, contestat în instanța de judecată. Astfel, consideră reclamanta că urmează a fi anulat pe cale de consecință și contractul de donație.

Prin încheierea din 12.12.2013 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău s-au conexas într-o singură procedură cauza civilă la acțiunea Tatiane Sojanscaia împotriva lui Valah Serghei, Valah Valentina și Danilov Lilia cu privire la nulitatea contractului de donație cu pricina civilă la cererea Tatiane Sojanscaia împotriva Consiliului mun. Chișinău, Valah Serghei, Valah Valentina, Danilov Lilia, intervenient accesoriu Combinatul Servicii Funerare cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 627 din 01.07.2009.

Prin încheierea din 13 februarie 2014 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău s-a atras în proces în calitate de copârât Primăria mun. Chișinău.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2014 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău s-au respins acțiunile înaintate de Sojanscaia Tatiana.

Prin decizia din 26 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Sojanscaia Tatiana, s-a casat hotărârea din 23 decembrie 2014 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Consiliului municipal Chișinău, Valah Serghei, intervenient accesoriu Combinatul Servicii Funerare cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală; s-a respins cerere de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Primăriei mun. Chișinău, Valah Serghei, intervenient accesoriu Combinatul Servicii Funerare cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție; s-a respins cerere de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Valentinei Valah, Valah Serghei și Lilee Danilov cu privire la anularea contractului de donație.

La data de 21 martie 2016, Sojanscaia Tatiana a declarat recurs împotriva deciziei din 26 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele materiale, a interpretat în mod eronat legea și nu a apreciat probele prezentate în cadrul examinării pricinii.

Menționează că, procesul-verbal de recepție finală este un act administrativ al autorității publice locale în general și nu al primăriei sau al Consiliului mun. Chișinău.

La fel, instanța de apel a respins acțiunea luând în considerare argumentul intimaților – tardivitatea, fără a se expune asupra temeiniciei cererii de apel.

Cu referire la termenul de prescripție invocat de instanța de apel în decizia contestată, recurentul menționează că, instanța de apel nu a reținut faptul invocării de către aceasta a nulității absolute a actului juridic, fapt invocat și fixat în procesul – verbal al ședinței de judecată. Mai mult, nulitatea absolută a procesului-verbal de recepție finală contestat este confirmată prin răspunsul Primăriei mun. Chișinău, din care rezultă că pe numele lui Valah Serghei nu a fost eliberat vre-un proces – verbal de recepție finală a construcțiilor, fiind doar înregistrat și eliberat un proces-verbal de recepție finală pe numele lui Vasile Roșca.

Precizează că, o altă probă în susținerea afirmației date servesc și informațiile eliberate de Direcția salvator și pompieri și Centrul de Sănătate Publică, din conținutul cărora rezultă că ambele servicii nu au eliberat avize pentru recepția finală. (f.d. 96, 97).

Declară că, conform notificării Combinatului Servicii funerare rezultă că o parte din imobil construit de către Valah Serghei a fost ridicat pe lotul de teren al cimitirului evreiesc

situat în mun. Chișinău, str. Milano, 1. Cu referire la acest cimitir, este de menționat că, prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1531-XII din 22.06.1993, acest cimitir a fost inclus în Registrul monumentelor de importanță națională al Republicii Moldova. Într-o astfel de situație, în baza Legii cu privire la ocrotirea monumentelor nr. 1530 din 22.06.1993 și Legii nr. 163 din 09.07.2010 cu privire la permisiunea efectuării lucrărilor de construcție în zona de protecție de 100 m. de la hotar poate avea loc cu eliberarea concluziei pozitive de către Ministerul Culturii. Însă, careva concluzii pe acest caz Ministerul Culturii nu a eliberat, fapt confirmat prin răspunsul nr. 04-09/s-05/16 din 09.02.2016.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 26 noiembrie 2015. Conform materialelor pricinii decizia instanței de apel a fost expediată în adresa recurenteii, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc. Astfel, recursul declarat la data de 21 martie 2016 se consideră a fi declarat în termen.

Verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de intimat legalitatea hotărârii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Or, în conformitate cu art. 373 alin. (1)-(4) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel adoptând soluția pe caz, expunându-se asupra netemeinicii acțiunii, nu s-a expus asupra tuturor temeiurilor invocate de reclamanti în cererea de apel privind examinarea pricinii și sub aspectul nulității absolute a actului juridic contestat. În condițiile când instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele pricinii, se impune concluzia de a fi casată decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare.

Din materialele dosarului rezultă cu certitudine că litigiul în cauză vizează anularea procesului-verbal de recepție finală și a contractului de donație a garajului.

Prima instanță, judecând pricina a respins acțiunea înaintată de Sojanscaia Tatiana.

Instanța de apel, fiind investită cu examinarea cererii de apel, a admis apelul depus de Sojanscaia Tatiana, a casat hotărârea din 23 decembrie 2014 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău și a emis o hotărâre nouă prin care a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Consiliului municipal Chișinău, Valah Serghei, intervenient accesoriu Combinatul Servicii Funerare cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală; a respins cerere de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Primăriei mun. Chișinău, Valah Serghei, intervenient accesoriu Combinatul Servicii Funerare cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție; a respins cerere de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Valentinei Valah, Valah Serghei și Liliei Danilov cu privire la anularea contractului de donație.

Colegiul constată însă că, în condițiile când Sojanscaia Tatiana a invocat în cererea de apel nulitatea absolută a procesului verbal de recepție finală, instanța de apel avea obligația de a se expune și sub acest aspect, ceea ce la caz nu a fost respectat, fapt ce denotă că decizia nu este motivată.

Dat fiind faptul că decizia contestată nu conține o analiză și argumentare clară a tuturor circumstanțelor cauzei, se impune anularea acesteia cu remiterea pricinii la rejudecare în următoarele circumstanțe.

Din materialele pricinii, inclusiv și cererea de apel, rezultă că Sojanscaia Tatiana a invocat nulitatea actului contestat conform art. 217 Cod civil.

Conform art. 216 alin.(1), (2) Cod civil, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută). Actul juridic poate fi declarat nul, în temeiurile prevăzute de prezentul cod, de către instanța de judecată sau prin acordul părților (nulitate relativă).

Conform art. 217 Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate. Acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă.

Prin urmare, instanța de apel, examinând prezenta cauză a omis de a se expune sub aspectul nulității absolute, invocat de Tatiana Sojanscaia, fapt ce denotă cu certitudine că instanța de judecată a examinat pricina superficial, fără a combate argumentele reclamantei.

Tot aici, Colegiul reiterează și prevederile art. 373 alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează expres că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiectiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Mai mult, în conformitate cu prevederile art. 373 alin.(2) Cod de procedură civilă,

reiterate și supra, instanța de apel era obligată de a verifica circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Colegiul decelează că din textul deciziei contestate nu se profilează faptul că instanța de apel ar fi supus aprecierii argumentele reclamantei Sojanscaia Tatiana, conform cererii de apel depuse asupra hotărârii primei instanțe.

La caz, Colegiul reține că instanța de apel, judecând apelul, superficial a examinat circumstanțele cauzei invocate de către reclamantă, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu legislația în vigoare, inclusiv și cu argumentele reclamantei expuse în cererea de apel.

Or, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerințelor solicitate în acțiune, era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel, cu expunerea poziției instanței pe fiecare argument invocat.

Mai mult, instanța de apel constatând tardivitatea acțiunii privind anularea procesului-verbal de recepție finală avea obligația de a se expune și asupra argumentului Tatianeii Sojanscaia privind imprescriptibilitatea acțiunii, rezultând din prevederile art. 217 Cod civil.

De asemenea, Sojanscaia Tatiana a invocat ca argument și faptul că procesul-verbal în baza căruia a fost înregistrat dreptul de proprietate al lui Valah Serghei, Valah Valentina este unul fals, deoarece nu a fost eliberat pîrîților și nici pentru bunul imobil litigios, ci unui terț.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că respingerea acțiunii în circumstanțele date afectează grav dreptul participanților la proces la un proces echitabil.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, ținând cont de faptul că instanța de judecată ierarhic inferioară nu s-a expus asupra cerinței înaintate de către reclamantă privind nulitatea absolută a actului juridic contestat, respingând acțiunea înaintată de Sojanscaia Tatiana, iar instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta respectiva eroare judiciară și concluzionează asupra remiterii pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârile judecătorești pronunțate nu satisfac standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și reiterând lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa integral decizia instanței de apel cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. art. 445 alin.(1) lit. c) din CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție.

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Sojanscaia Tatiana.

Se casează decizia din 26 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Consiliului mun. Chișinău, Valah Serghei, intervenient accesoriu Combinatul Servicii Funerare privind anularea procesului-verbal de recepție finală și la cererea de chemare în judecată înaintată de Sojanscaia Tatiana împotriva Valentinei Valah, Valah Serghei și Danilov Lilia privind anularea contractului de donație a garajului și se remite pricina în Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală